

Soběstačná obec 2100: Soutěž hledá inspirativní řešení, díky kterým budou obce prosperovat v příštích dekádách

1.4.2026 - | Sdružení místních samospráv ČR

Už po šesté mohou obce z celé republiky potvrdit, že na našem venkově vznikají inovace světového formátu. Sdružení místních samospráv ČR vyhlásilo v Senátu letošní ročník soutěže Soběstačná obec 2100.

Představilo také novou podobu této platformy pro moderní rozvoj obcí a zároveň prezentovalo výsledky průzkumu o postojích samospráv k energetice. Více než 80 % obcí podporuje výstavbu nových obnovitelných zdrojů energie, když mají konkrétní přínosy přímo v místě.

„Naše obce dělají skvělé věci, které často budí za hranicemi obdiv, ale u nás je neumíme vždy dobře prodat. Proto je tu soutěž Soběstačná obec 2100, jejímž cílem je upozornit na nápadité projekty s dlouhodobým přínosem pro obce, jejich obyvatele i životní prostředí a šířit je dál jako dobrou praxi,“ říká Petr Halada, předseda SMS ČR.

Nový ročník soutěže, který je od 1. dubna otevřený všem obcím v republice a jejich příspěvkovým organizacím, se zaměřuje na projekty v kategoriích udržitelnost, soběstačnost a inovativnost. Přihlášení je pro všechny obce zdarma a vyžaduje jen několik jednoduchých kroků. Přihlášky lze vyplnit online na webu Soběstačná obec 2100 do 31. května 2026. Záštitu letošnímu ročníku udělil senátor Miroslav Plevný, předseda senátního Výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu.

Obce soutěží o hodnotné ceny, jako je například elektronická úřední deska, zapůjčení elektromobilu nebo bezplatné služby energetického manažera. Vítěze určí na základě hlasování odborná porota složená z odborníků a partnerů soutěže. Online hlasování občanů pak rozhodne o vítězi ceny veřejnosti, který získá finanční dar od SMS ČR ve výši 100 000 Kč na další rozvoj obce. Slavnostní vyhlášení vítězů proběhne 16. září 2026 na celostátní konferenci SMS ČR v Karlových Varech.

Unikátní databáze s více než 300 příklady dobré praxe

Díky předchozím ročníkům soutěže vznikl interaktivní Atlas inovativních obcí, který je v České republice unikátní databází promyšlených řešení místních samospráv. Obsahuje už více než 300 příkladů dobré praxe. Jedním z nich je i vítěz posledního ročníku – Křenov v Pardubickém kraji a jeho chytrá učebna Archimedes, která slouží také jako komunitní prostor.

„Atlas zahrnuje především projekty, které dokazují, že inovace našich obcí dosahují evropské úrovně. Propojujeme místní samosprávy, experty a inovátory, kteří hledají chytrá a praktická řešení pro energetickou soběstačnost, odolnost a kvalitní život v obcích. To jsou témata, která rozhodují, jak budou obce prosperovat v příštích dekádách,“ říká Michal Svoboda, manažer platformy Soběstačná obec 2100 a strategický konzultant udržitelné energetiky.

Právě dlouhodobý význam obecních projektů podtrhuje i nová vizuální identita a název platformy odkazující na relativně vzdálený rok 2100. V předchozích pěti letech působila platforma jako Obec 2030.

Průzkum: nové obnovitelné zdroje musí mít konkrétní přínos v místě

Při příležitosti vyhlášení nového ročníku soutěže prezentovalo SMS ČR i výsledky aktuálního průzkumu o postojích samospráv zejména k výstavbě nových obnovitelných zdrojů energie. Průzkumu se v březnu letošního roku účastnilo 738 obcí.

„Obce hrají aktivní roli v energetické transformaci. Podporují výstavbu nových obnovitelných zdrojů energie, když mají konkrétní přínos přímo v místě. Pro téměř 68 procent obcí je hlavní podmínkou podpory výstavby, aby nové zdroje zlevnily elektřinu pro obec i její obyvatele,“ říká Tomáš Dubský, první místopředseda SMS ČR.

Pouze 16 procent obcí v průzkumu uvedlo, že nechce ve svém katastru nové obnovitelné zdroje za žádných okolností.

Také v případě výstavby větrné elektrárny v katastru sousední obce by se tři čtvrtiny obcí (74 %) zaměřily zejména na hledání cest, jak získat prospěch pro sebe a své občany (například formou energetické komunity) nebo by proti záměru aktivně nevystupovaly. Proti záměru by aktivně vystoupila jen přibližně čtvrtina obcí (26 %).

Nejvíce obcí (43 %) je přesvědčeno, že vlastníky nových obnovitelných zdrojů energie a hlavními příjemci z toho vyplývajících výhod by měly být obce, jejich občané a místní podniky. Druhou nejčastěji zmiňovanou možností byl stát a státem vlastněné společnosti (36 %). Naopak soukromé korporace uvedlo pouze 5 procent obcí.

Průzkum také potvrzuje, že obce zpracovávají vlastní energetické koncepce. Tento strategický dokument má už zpracovaný 30 procent obcí a dalších 6 procent na něm aktuálně pracuje. Třetina obcí (34 %) o vypracování energetické koncepce uvažuje, zatímco 30 procent tento dokument nemá a zatím ho neplánuje vypracovat.

Téměř polovina obcí (46 %) nemá žádné stabilní partnerství pro konzultace v oblasti energetiky. Legislativa ohledně energetiky je pro obce navíc komplikovaná, přes dvě třetiny obcí hodnotí svou orientaci v související legislativě nejvýše známkou 5 z 10. Služby vlastního energetického manažera má méně než 8 % obcí. Energetický management se zavádí, ale zatím pomalu – celkovou spotřebu na svém katastru včetně domácností a podniků zná 10 procent obcí.

„Obce téma energetiky nepodceňují, často jim ale chybí potřebná systémová opora, expertiza a kapacity pro další postup. Nechceme, aby byly místní samosprávy na energetiku samy, a právě proto i prostřednictvím platformy Soběstačná obec 2100 motivujeme obce, aby se v dobrém slova smyslu pochlubily svými projekty a inspirovaly tak další samosprávy,“ dodává Jana Přecechtělová, výkonná ředitelka SMS ČR.

<https://www.smscr.cz/media-a-sms-cr/tiskove-zpravy/sobestacna-obec-2100-soutez-hleda-inspirativni-reseni-diky-kterym-budou-obce-prosperovat-v-pristich-dekadach-5172cs.html>